GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 4. — Sâmbătă 5 (17) Ianuariu — 1885.

Românii, Tronulŭ şi opiniunea publică.

III.

Par'că vedemŭ şi acum feţele uimite ale acelorŭ supuşĭ credincioşĭ, carĭ au fostŭ surprinşĭ de neaşteptata şi totala schimbare a situaţiunei politice din Transilvania şi Ungaria înainte şi după catastrofa dela 1866.

Intr'adevĕru, nu era lucru puţinŭ a vedé pe rebelii urgisiţĭ şi urmăriţĭ de odinióră întrândŭ deodată în sfatulŭ Corónei. Cei mai mulţĭ din aceia, carĭ îşĭ făcuseră ilusiunĭ prea marĭ în anii constituţiunalismului Schmerlingianŭ, fórte târḑiu numai s'au pututŭ reculege de spaima, ce le-a causat'o acea răpede schimbare a sceneriei politice şi póte că ei încă şi aḑi se mai ciudescŭ şi se minunéză de ceea ce au vĕḑutŭ.

Şi totuşĭ nu s'a întêmplatŭ dela 1865 încóce, în acestŭ statŭ, decâtŭ ceea ce se întêmplă ḑilnicŭ în fie-care familiă, unde se află mai mulţĭ copii de diferită etate şi de diferite temperamente.

„Copilulŭ, care nu strigă, nu capĕtă de mâncare“, ḑice o ḑicală comună tuturorŭ popórelorŭ, ér esperienţa ne mai arată, că de ordinarŭ copiii cei mai sglobiĭ, cei mai guralivĭ şi isteţĭ o au mai bine la părinţii lorŭ, pre când cei cu firea blândă, carĭ tacŭ încundaţĭ şi suferŭ ca fraţii lorŭ sĕ le ia bucătura de dinainte, sunt priviţĭ adeseorĭ ca renitenţĭ, şi fiind-că nu se plângŭ, nu află nicĭ ascultare.

Nu cumva s'a petrecutŭ şi în marea familiă a popórelorŭ acestui statŭ ceva asemenea?

Sĕ ne încordămŭ puţintelŭ memoria şi vomŭ aflá, că adversarii noştri politicĭ, fraţii noştri vitregĭ astăḑĭ la putere, şi-au concentratŭ tótă influinţa şi tótă energia mai vĕrtosŭ în acea direcţiune, ca sĕ împiedece orĭ-ce manifestaţiune mai considerabilă din partea poporului nostru, sĕ împiedece, ca sĕ nu ne putemŭ apropiá de tronŭ cu plângerile nóstre.

Din tómna anului 1865, când prin intrigele lorŭ bine ţesute au sciutŭ sĕ zădărnicéscă întrunirea congresului naţionalŭ, ce era pretinsŭ atuncĭ de întréga opiniune publică a Românilorŭ, până mai erĭ, alaltaerĭ, când li-a succesŭ a depărtá de lângă moştenitorulŭ tronului deputaţiunile nóstre, cari voiau sĕ-i aducă omagiele chiar la noi în ţéră, şi până în momentele de faţă, Ungurii dela putere şi-au rĕmasŭ consecenţĭ în esecutarea planului lorŭ de a ne isola cu totulŭ de capulŭ statului şi de casa domnitóre.

Planulŭ erá croitŭ cu multă precugetare. Adversarii noştri stăpâniau în urma pactului dualistŭ totŭ terĕmulŭ constituţiunalŭ. Ei îşĭ creară în dietă o maioritate covĕrşitóre a elementului lorŭ, pe care o mai întăriră şi asigurară prin legea electorală esceptională din Transilvania.

Erau luate aşadér tóte mĕsurile, pentru ca Românii sĕ nu se pótă manifestá ca Românĭ în viaţa statului. In asemenĭ împrejurărĭ nu putea sĕ se schimbe nimicŭ din situaţiunea nóstră isolată de tronŭ, nicĭ décă amŭ fi luatŭ parte activă la viaţa parlamentară.

Suveranulŭ guvernéză în statele constituţionale cu miniştrii şi cu maiorităţile parlamentare şi oricâtŭ ar fi pledatŭ, precum au şi pledatŭ în parte, deputaţĭ naţionalĭ de ai noştri pentru causa poporului românŭ în dietă, ei prin aceea nu ar fi putut eşi nicĭ măcar unŭ singurŭ pasŭ din isolarea lorŭ faţă cu tronulŭ.

Este clarŭ, că după ce s'a cassatŭ dieta dela Sibiiu şi legile de egală îndreptăţire naţională aduse de acéstă dietă şi după ce s'a fostŭ zădărnicitŭ întrunirea unui congresŭ naţionalŭ românescŭ, pe timpulŭ pe cândŭ erau încă în vigóre aceste legĭ, elementulŭ românescŭ a fostŭ lipsitŭ de orĭ-ce representanţă legală, care ar fi pututŭ sĕ între în contactŭ cu capulŭ statului.

In anulŭ 1872, pe când era ministru-preşedinte rĕposatulŭ Lonyay, a mai fostŭ vorba odată de-o înţelegere cu Românii şi de convocarea unui congresŭ naţionalŭ românŭ, dér s'a doveditŭ, că acésta era numai unŭ reflexŭ alŭ speranţelorŭ atâta de crudŭ nimicite din trecutulŭ încă puţinŭ depărtatŭ. Cei ce aveau puterea în mână în realitate nu se gândeau decâtŭ la aceea, cum sĕ paraliseze şi pentru viitorŭ orĭ-ce manifestaţiune de sine stătătóre a Românilorŭ, care ar fi pututŭ sĕ influinţeze asupra tronului şi a opiniunei publice în favórea nóstră.

Urmarea cea mai întristătóre a stărei acesteia dificile şi nenaturale este, că unŭ poporŭ atâtŭ de numerosŭ ca celŭ românescŭ se vede mai multŭ séu mai puţinŭ lipsitŭ de scutulŭ directŭ alŭ Corónei şi pusŭ aşa ḑicêndŭ la discreţiunea unei maiorităţĭ parlamentare, care făcândŭ parte dintr'unŭ altŭ poporŭ, urmăresce scopurĭ şi tendinţe diametralŭ opuse intereselorŭ de viaţă ale elementului românŭ.

„Intr'o monarchiă — ḑise liberalulŭ comite Stefanŭ Keglevich în dietă — nu esistă decâtŭ numai unŭ Suveranŭ şi acesta este monarchulŭ. In monarchiile feudale fundate pe dreptulŭ divinŭ, monarchulŭ îşĭ esercéză acestŭ dreptŭ esclusivŭ; într'o monarchiă constituţiunală însĕ elŭ împarte esercitarea drepturilorŭ sale suverane cu representanţa poporului, dér totŭ elŭ este şi rĕmâne în adevĕrŭ Suveranulŭ şi nu se póte vorbi de-o suveranitate a poporului.“

Ei bine! In statulŭ în care trăimŭ domnesce aḑi de faptŭ principiulŭ, că nu este numai unulŭ, ci sunt doi Suveranĭ: unulŭ este Domnitorulŭ, care împarte drepturile sale suverane cu poporulŭ maghiarŭ, celălaltŭ este poporulŭ maghiarŭ, care domnesce peste naţionalităţile nemaghiare din ţéră, fără de a împărţi cu ele decâtŭ sarcinele publice.

Poporulŭ românŭ prin instinctulŭ sĕu naturalŭ dă espresiune numitului principiu prin aceea că ḑice: „De când stăpânesce Craiulŭ ungurescŭ Impĕratulŭ nu mai are nicĭ o putere.“

Acestŭ principiu perniciosŭ nu este decâtŭ o urmare a anomaliilorŭ din viaţa nóstră de statŭ şi noi Românii suntemŭ datorĭ esistinţei nóstre naţionale şi credinţei şi alipirei nóstre către tronŭ de a-o combate cu tótă energia şi cu tóte mijlócele iertate.

CRONICA POLITICĂ.

In 10 l. c. n. Dr. Davidŭ Starcevicĭ a făcutŭ în dieta Croaţiei propunerea de urgenţă, ca dieta sĕ apere immunitatea deputaţilorŭ şi sĕ facă paşii cuviincioşĭ spre a împedecá, ca deputatulŭ Dr. Jacob Radosevicĭ sĕ fie trasŭ la dárea de sémă de tribunalulŭ de onóre oficerescŭ pentru faptele, care le-a făcutŭ nu în calitate de oficierŭ alŭ miliţienlorŭ ci în calitatea sa ca deputatŭ dietalŭ. Dr. Radosevicĭ a subscrisŭ adresa partidei starceviciane, de care se ţine şi elŭ, şi pentru cuprinsulŭ acestei adrese s'a începutŭ în contra lui instrucţiunea tribunalului de onóre militarŭ. Dieta a respinsŭ propunerea de urgenţă starceviciană, dér în „Pester Lloyd“ se anunţă că acéstă propunere se va termina şi pertracta în acéstă sesiune a dietei croatice. In acea fóiă se află cu privire la acestŭ casŭ următórea argumentaţiune: După ce Dr. Radosevicĭ ca membru alŭ armatei, ca oficerŭ, rĕmâne responsabilŭ cameraḑilorŭ sĕi, pentru orĭ-ce faptă şi în orĭ-ce timpŭ, când se tractéză de aceea că tóte faptele sale conglăsuescŭ cu caracterulŭ şi cu onórea unui oficerŭ, au oficerii şi dreptulŭ de a'lŭ citá înaintea forului lorŭ fără consideraţiune la immunitate séu neimmunitate, îndată ce suntŭ de părere, că elŭ s'a purtatŭ într'unŭ modŭ necompatibilŭ cu unŭ oficerŭ. Pentru dietă nu se tractéză de aceea, că Radosevicĭ, prin faptulŭ că a subscrisŭ acestŭ actŭ, s'a recunoscutŭ de revoluţionarŭ séu nu, ci de aceea, că dieta are dreptulŭ de a se amesteca în afacerile interne ale corpului oficerescŭ şi că îi compete de a cere, ca faptele Drului Radosevicĭ ca deputatŭ sĕ se privéscă astfelŭ, ca şi când nicĭ nu s'ar fi întêmplatŭ pentru corpulŭ oficerescŭ.

*

Iesuitulŭ Morawschi din Cracovia a datŭ la lumină o fóiă a cărei tendinţă, ḑice „Reichsanzeiger,“ este d'a ţiné deşteptă între Polonii din Prusia, Austro-Ungaria şi Rusia idea restituirei Poloniei întregĭ. La acéstă fóiă lucréză bărbaţĭ din tóte ţĕrile care stau în vre-o referinţă cu naţionalitatea polonă din Liflanda până în Dalmaţia. »Reichsanzeiger« ḑice, că idea restituirei Poloniei este unŭ visŭ, care va strica bisericei catolice, căcĭ sub firma ei se lucréză la realisarea acestei idei. »Gazeta Narodova« susţine, că nota din »Reichsanzeiger« îndreptată în contra fóiei din Cracovia »Przeglond Povsechny« s'a publicatŭ la iniţiativa Rusiei, care se uită chiorîşĭ la pregătirile, ce se facŭ pentru serbarea milenarului apostolilorŭ slavĭ Cirilŭ şi Metodiu ca o manifestaţiune a panslavismului austriacŭ, şi care ţine de rĕu că »Przeglond« ca organŭ alŭ comitetului festivŭ intervine cu zelŭ pentru reuşita serbărei proiectate. — Foile polone din Lemberg se confiscă pe fiecare ḑi.

*

»Times« scrie următórele cu privire la politica coloniala englesă: »Anglia doresce sĕ trăiéscă pe piciorŭ amicalŭ cu vecinii, dar mai cu sémă cu Germania. De asemenea »Times« nu se póte învoi cu nicĭ o vedere, care ar ţinti într'acolo, ca Anglia sĕ respingă dela sine pe conaţionalii sĕi din colonii. Unde am luatŭ îndatoririĭ, suntemŭ prin acésta legaţĭ, dar unde nu e acestŭ casŭ şi unde influinţa englesă pare ameninţată printr'o competire periculósă, acolo guvernulŭ sĕ lucreze fără întârḑiere. Oficiulŭ de esterne sĕ nu pérdă din ochĭ Zanzibarulŭ. Inainte de tóte însă guvernulŭ trebue sĕ asigure interesele Angliei în Egiptŭ, décă propunerile se'mpartŭ cu ale Franciei.“ Se vede că vorbele luĭ Bismarck pronunţate în Reichstag au influinţatŭ multŭ asupra Angliei şi temerea cea mai mare e, că Germania şi Francia i-ar puté pune beţe'n róte în cestiunea Egiptului, căcĭ iată ce propune Francia: Unŭ împrumutŭ de 9 milióne garantatŭ de tóte puterile, ca sĕ se ajute bugetulŭ egiptênŭ şi cei păgubiţĭ prin bombardarea Alexandriei. Comisiunea pentru datoria publică sĕ aibă caracterŭ deplinŭ internaţionalŭ, fiindŭ representate în ea şi Germania şi Rusia. Mai cere Francia menţinerea statului quo, căcĭ altmintrelea s'ar înlătura ultima urmă a condominiului şi administraţia Egiptului ar cădea cu totulŭ în mânile Angliei. Cam acestea propunerĭ face Francia, fiindŭ sprijinite şi de Germania. Cu greu le va primi însă Anglia.

»Ellenzék« despre Universitatea română.

Sub titlulŭ „*Csupa trucczbol*“ (numai în ciudă). „Ellenzék“ din Clujiu scrie în numĕrulŭ sĕu dela 13 Ianuariu st. n. următórele:

„Gazeta“ din Braşovŭ a scrisŭ până acum patru articole de fondŭ în cestiunea „Universităţii române.“ Câtă cernélă şi hârtiă stricată de geaba; câte frase rele aruncate în vêntŭ!

Şi pentru ce sĕ se înfiinţeze acea Universitate română? Pentru plăcerea unui profesorŭ românŭ (înţelege

pe profesorulŭ Silașĭ, — Red. Gaz.) ca sĕ-șĭ póte vĕrsá mânia asupra Maghiarului.

„Reuniune maghiară?« — »Noi vomŭ ridicá față cu ea »Reuniunea opincei.« »Insultațĭ pe tinerii noștri la universitățĭ?« — »Vomŭ înființa o universitate deosebită!«

Reuniunea se póte face ușorŭ, căcĭ nu suntŭ de lipsă decâtŭ câțĭ-va paragrafĭ și statutele suntŭ gata, dér cea din urmă, universitatea? Vedĭ acésta e o cestiune care are colțĭ și numai așa cu idei învechite și cu §§-ii nu se póte resolvá — nu ḑĕu.

Dér ce voiesce »Gazeta?«

»Tinerimea română nu mai e suferită la universitățile maghiare. Despoiațĭ fiindŭ de drepturile nóstre, ideile și spiritulŭ străinŭ nu mai póte susține naționalitatea, limba și cultura nóstră ș. c. l.«

Din aceste considerațiunĭ e neapĕratŭ de lipsă a se înființa universitatea română.

Sĕ spunemŭ însă și aceea și sĕ recunóscemŭ, că esistă chiar motivŭ, pentru ca sĕ se înființeze Universisitatea română; cu tóte astea rĕmâne nedeslegată acea întrebare, că óre aceea Univerisitate pe a cui sémă sĕ se înființeze?

Astăḑĭ învăță la cele două universitățĭ maghiare ca vre-o 120 de tinerĭ românĭ, așa că décă în adevĕrŭ s'ar puté câștiga toțĭ aceștĭ 120 de tinerí pe séma universității române, nícĭ atuncĭ acea universitate n'ar fi populată nicĭ măcarŭ ca unŭ gimnasiu inferiorŭ.

Sciutŭ este însĕ, că la asemenĭ universitățĭ pe lângă multe altele trebuescŭ și ascultătorĭ.

Óre acelŭ june românŭ, care voiesce sĕ'șĭ câștige sciință, lăsa-va elŭ pentru o nimica calea sciinței, profesorii escelențĭ și universitățile minunate, (?) pentru aceea, ca sĕ tămâieze o ambițiune ofensată séu nu scimŭ ce felŭ de interese?

Suntŭ universitățĭ române la Bucurescĭ și la Iașĭ, de ce merge cu tóte aceste junimea română în cea mai mare parte la universitățĭ din străinătate?

De aceea, pentru că dela profesorii de acolo nu potŭ învĕța multŭ (?); agitatatorii emigrațĭ de aicĭ, ca unŭ Densușianu, propunŭ acolo fără nicĭ o cunoscință și pregătire fundamentală (??).

Óre tinerii noștri de ce nu învață la universitățile din România? De aceea că n'au de unde și n'au ce (??); pentrucă și tinerii mai serioșĭ din România mergŭ în alte părțĭ.

Românii nu suntŭ în stare sĕ înființeze acea universitate și nicĭ n'au causă de a-o înființá. Tinerii românĭ nu numai că suntŭ tolerațĭ la universitățile maghiare, dér suntŭ primițĭ cu brațele deschise și de sigurŭ arŭ fi celŭ mai îmbucurătorŭ evenimentŭ, décă tinerimea română arŭ învĕțá la ele în numĕrŭ câtŭ mai mare, numai sĕ trăiéscă în cea mai bună amiciță cu Maghiarii. Astfelŭ universitățile ar deveni templele frățietății (dovadă Clușulŭ! Red. Gaz.) și arŭ servi fără îndoială spre celŭ mai mare folosŭ binelui comunŭ și statului.

Dér décă tinerimea română nu voesce sĕ trăiéscă în pace; (până acum n'amu auḑitŭ, ca sĕ se fi spartŭ ferestrile unui Ungurŭ din partea studențilorŭ Românĭ. Red. Gaz.); décă tinerimea nu vrea sĕ lege amiciță, sĕ se amestece și sĕ facă cunostință cu a nóstră; décă tênărulŭ Românŭ se pórtă fórte neprietenesce și provocătorŭ (bums!): atuncĭ ḑĕu nicĭ o considerațiune nu dictéză, ca tinerimea română sĕ fiă crutață de cea maghiară Și fórte bine face Dr. Silași și comp. décă pentru o asemenea tinerime înființéză universitate deosebită, ca sĕ nu se scandaliseze de purtarea ei aceia, carĭ, avêndŭ cugetŭ patrioticŭ, arŭ voí sĕ trăiască în pace aci în statulŭ maghiarŭ.

SCIRILE ḐILEI.

»M. Allam« scusă absența episcopatului catolicŭ dela balulŭ Curții, ce s'a datŭ în 7 Ianuarie, spunêndŭ că în aceea ḑi n'a fostŭ nicĭ unŭ membru alŭ episcopatului catolicŭ în Pesta.

—0—

Se desmite scirea, că în Cîrstianŭ ar fi isbucnitŭ între vite bóla de gură și de picióre.

Serata musicală de-aséră a capelei orășenescĭ a fostŭ bine cercetată și' programulŭ escutatŭ spre mulțămirea publicului. Capela a făcutŭ o bună achisițiune în d-nii Pőschl, Krankemann și Seidler.

—0—

Canonicus Rector din Djacovar D-r. St. P. Babicĭ desminte prin „Pester Lloyd« sgomotele împrăștiate, că între episcopulŭ Strossmayer și organele guvernului ar fi vr'unŭ conflictŭ.

—0—

»Monitorulŭ oficialŭ« publică înaltulŭ ordinŭ de ḑi cătră óste: »Virtutea militară este cea mai scumpă și nobilă moștenire a națiunei române. A o păstra întrégă este cea mai mare dorință a inimei Mele la care cugetŭ neadormitŭ. Lucrațĭ dér fără pregetŭ, ca și în trecutŭ, și astfelŭ vețĭ fi vrednicii urmașĭ ai vitejiei strămoșescĭ și la înălțimea tradițiunilorŭ militare. Oficerĭ, suptŭ oficerĭ și soldațĭ, vĕ urezŭ unŭ anŭ bunŭ și fericitŭ!«

Datŭ în Bucurescĭ, la 1 Ianuarie 1885. CAROLŬ.

—0—

A apărutŭ în Bucurescĭ »Economia națională,« revistă economică sĕptĕmânală sub direcția d-lui P. S. Aurelianŭ. — De asemenea a apărutŭ »La Roumanie« în Parisŭ sub direcția d-lui Enr. Galli, cu scopŭ d'a face România mai bine cunoscută în Franța.

Le urămŭ succesŭ și viață lungă.

—0—

Din Belgradŭ se scrie, că vestitulŭ banditŭ sêrbŭ Dumitru Blagojevicĭ, pe capulŭ căruia se pusese unŭ prețŭ de 100 de galbenĭ, a fostŭ omorîtŭ în Stajkovaz de țĕranĭ.

Din parlamentulŭ românŭ.

I. P. S. S. Mitropolitulŭ Moldovei: »D-lorŭ senatorĭ, sĕ nu vĕ închipuițĭ și sĕ nu credețĭ că m'am urcatŭ cu plăcere la acéstă tribună; cu inima tristă, cu inima amĕrâtă m'am suitŭ aci cu ocasiunea acestui spectacolŭ de batjocură a bisericei și a religiunei, care se face în ḑiua de astăḑĭ în țéra românéscă. (Aplause). 'Mí pare rĕu însĕ că ora este înaintată, este cam târḑiu. D-vóstră ațĭ avutŭ multă răbdare sĕ ascultațĭ pe d. Mârzescu, sĕ 'ĭ ascultațĭ tóte diatribele, sĕ'i ascultațĭ canónele D-sale, sĕ'i ascultațĭ interpretarea canónelorŭ; ațĭ avutŭ răbdare — și bine ațĭ făcutŭ — ca sĕ cunóstețĭ și sciința și mintea D-sale — cum a ḑisŭ — și inima D-sale. (Aplause). Vĕ rogŭ dér, sĕ avețĭ totŭ așa de multă indulgență, sĕ ascultațĭ și cuvintele nóstre, noi aceștĭ criminalĭ după acéstă bancă, noi aceștia pe cari ne represintă D. Mârzescu astăḑĭ astfelŭ în fața țĕrei.

Astăḑĭ când am venitŭ la Senatŭ, vĕ mărturisescŭ că credeamŭ sĕ găsescŭ aci și nisce furcĭ înfipte și nisce ștrĕngurĭ pregătite pentru noi toțĭ representanții bisericescĭ; căcĭ D-sa voiesce sĕ ne represinte ca pe niște vinovațĭ criminalĭ!!.... Ce ḑice interpelarea D-lui Mârzescu? „Interpelezŭ pe D. ministru cultelorŭ. și pe guvernulŭ întregŭ asupra tuturorŭ nelegiuirilorŭ!« — Mĕ mirŭ că n'a ḑisŭ și crimelorŭ Sinodului! Ascultândŭ însĕ astăḑĭ acéstă lungă diatribă a D-lui Mârzescu, nu m'am miratŭ însă că n'amŭ găsitŭ și furcile înfipte și ștréngurile pregătite. D-sa în imaginațiunea cea fecundă și în exercițiulŭ meseriei sale de advocatŭ are a face cu diferite acusațiunĭ înaintea tribunalelorŭ și a curțilorŭ, și-a închipuitŭ că póte și acestea ce-lŭ mișcă atâtŭ de multŭ sunt crime din partea Sinodului bisericei române, și de aceea le-a datŭ unŭ colorŭ așa încâtŭ tótă lumea sĕ creḑă cum îșĭ închipuesce D-sa. Este șciutŭ D-lorŭ senatorĭ, că omulŭ se inspiră din ocupațiunile meseriei ce are. D. Mârzescu preocupatŭ totd'auna de cestiunile juridice în profesiunea sa de advocatlâcŭ, cum ḑiceau bătrânii, și-a închipuitŭ crime și din partea Sinodului. Mi-am adusŭ aminte de o ḑicere a unui mare diplomatŭ de pe la începutulŭ secolului nostru care a ḑisŭ: »dă'mĭ »două rêndurĭ scrise de cineva și sĕ'lŭ trimitŭ la ștréngŭ.« De aceea mĕ așreptamŭ astăḑĭ sĕ vĕdŭ aicĭ ștréngulŭ! Dar totŭ acelașĭ diplomatŭ a ḑisŭ că: »Dumneḑeu a datŭ omului cuvêntulŭ ca sĕ'șĭ ascundă cugetarea« Eu nu credŭ așa, ci din contră că Dumneḑeu a datŭ omului cuvêntulŭ ca sĕ'șĭ manifeste cugetarea; eu am sĕ'mĭ manifestŭ cugetarea mea, și simțĕmintele inimii mele după cum înțelegŭ eu. Vinŭ la acusațiunile d-lui Mârzescu: »faptele anti-canonice și ilegale comise de sântulŭ sinodŭ.«

„Anticanonice!« aceste cuvinte însemnéză: când ḑicŭ cuvêntulŭ G h e o r g h e și M â r z e s c u, îmĭ aducŭ aminte de Mârzescu; și când ḑicŭ c a n ó n e, îmĭ aducŭ aminte de canóne. Apoi legea fundamentală a organisațiunei Sinodului ce ḑice? Cum sunt lucrările s-tului Sinodŭ alŭ bisericei nóstre anticanonice? Ele nu sunt basate decâtŭ pe Sântele canóne și pe Constituțiunea țĕrei care la art. 21 étă ce ḑice: „Libertatea consciinței este absolută.« Intrat'a Sinodulŭ în libertatea consciinței cuiva? Intrat'a chiar în libertatea consciinței clientului d-lui Mârzescu, a nenorocitului archiereu pe care l'a luatŭ sub pavăza d-sale? Ce ḑice mai la vale Constituțiunea nóstră? „Libertatea tuturorŭ cultelorŭ este garantată întru câtŭ însĕ celebrațiunea lorŭ nu aduce o atingere ordinei publice și bunelorŭ moravurĭ.«

»Libertatea cugetărei!« Și cine a contestatŭ libertatea cugetărei omului? Dar tóte actele ómenilorŭ sunt mărginite prin legĭ. Celebrațiunea orĭcărei religiunĭ este permisă întru câtŭ însĕ nu atinge bunele moravurĭ ale societățeĭ nóstre. D. Mârzescu ne face nouĕ representanțilorŭ bisericei aci în Senatŭ o acusațiune în fața țĕrei, în fața lumei întregĭ. Atacă obiceiurile bisericei nóstre, atacă instituțiunile bisericei nóstre; atacă actele Sinodului carĭ sunt basate pe sântele canóne și pe legile țĕrei, atacă totŭ. Ḑicŭ acésta pentru că prin aceste atacurĭ se surpă prestigiulŭ și alŭ religiunei și alŭ autorităței spirituale a bisericei, autoritate care se represintă prin sântulŭ Sinodŭ. Nu s'a uitatŭ a se ḑice că astăḑĭ nu mai suntŭ virtuțile acelorŭ bĕtrânĭ păstorĭ de altă-dată. Unde este Veniaminŭ! Unde este gloria de aicĭ de la Bucurescĭ! Unde suntŭ cei-l'alțĭ venerabilĭ bĕtrânĭ episcopĭ și mitropolițĭ! Dar eu fericescŭ pe acei bĕtrânĭ că au trecutŭ la nemurire, ca sĕ nu mai vadă ḑilele amărîte în acțiunĭ ca a d-lui Mârzescu de astăḑĭ, cu cuvêntulŭ că este fiu alŭ bisericei rĕsăritului și că respectă canónele, pe când D-sa le batjocoresce și cu cuvêntulŭ și cu faptulŭ!

D. Mârzescu a amintitŭ de o carte pastorală a mea, pe care m'am creḑutŭ datorŭ sĕ o dau fiilorŭ mei sufletescĭ și chiar preoțilorŭ, ca sĕ'șĭ cunóscă datoria lorŭ, pe temeiulŭ canónelorŭ și alŭ constituțiunei; dar d-sa a spusŭ dintr'ênsa numai partea în care se vorbia despre canóne, cestiune pe care o lasŭ la o parte, căcĭ nu este timpulŭ acum a vorbi în privința acésta. Eu am creḑutŭ că sunt datorŭ sĕ luminezŭ poporulŭ și pe clerulŭ eparhiei mitropoliei Moldovei décă nu mai multŭ. Ei! acésta a întărîtatŭ fórte multŭ pe acei cari contribuiau la o fóie pamfletŭ, pentru că scopulŭ era sĕ vestejéscă prestigiulŭ capilorŭ clerului, prestigiulŭ autorităței bisericescĭ, pentru că în tot-déuna acea fóie ḑicea că mitropoliții și episcopii sunt despoțĭ, sunt tiranĭ preoțilorŭ.

D. Mârzescn vine astăḑĭ și sulevéză încă o idee, unŭ pretextŭ: că de unde 'șĭ atribue Sinodulŭ dreptulŭ de a forma programele de studii?

Cum? Voiu întreba dér și eu pe D. Mârzescu: Cine face programele de studii ale scólei militare de câtŭ ministrulŭ de rĕsboiu? Cine face programele scólei de agricultură decâtŭ ministrulŭ domenielorŭ? Nicĭ unulŭ nicĭ altulŭ, nu vinŭ la consiliulŭ generalŭ de instrucțiune. Dér nu! D. Mârzescu voiesce ca programele învĕțămêntului religiosŭ bisericescŭ sĕ le facă D-sa după vederile D-sale, și când ḑicŭ D-sa, înțelegŭ pe partisanulŭ ideilorŭ D-sale.

Ḑiceamŭ că d-lui Mârzescu ĭi place sĕ vaḑă în tóte părțile numai fărădelegĭ, numai crime, și de aceea fiindcă sciamŭ interpelarea D-sale, sciamŭ motivele, sciamŭ subiectulŭ interpelărei în care vĕḑusemŭ și denunțările ce făcea D-sa asupra scrierilorŭ unorŭ prea sânțĭ părințĭ și singurulŭ scriitorŭ între noi este P. S. S. Episcopulŭ de Romanŭ, d. interpelatorŭ denunță și nisce scrierĭ ale P. S. Sale, cum aceea »despre pipismŭ,« ca sĕ facă cunoscutŭ țĕrei starea în care ne găsimŭ. De aceea amŭ ḑisŭ cumcă venindŭ aci la Senatŭ mĕ așteptamŭ sĕ vĕdŭ

FOILETONU.

1884 și 1885.

Tragi-comediă locală-națională de S a n d u P u n g ă - g ó l ă, dascălŭ și feciorŭ de popă. Jucată în preséra anului nou în vestitulŭ orașŭ alŭ Brașovului de mai mulțĭ perde-vară și fură-vreme. Musică de C o b z ă r e s c u.

(Urmare).

Din toțĭ, din toțĭ numai doi trei,
Cei mai istețĭ, precum credŭ ei,
Când ceialalțĭ au adormitŭ
Și mi-s'au pusŭ pe sforăitŭ,
Incetìșorŭ s'au ridicatŭ
Și împreun'au cuvêntatŭ:
»De vomŭ durmí și noi așa,
»Nimica nu vomŭ căpĕtá!...
»Haidemŭ mai bine lângă drumŭ,
»Căcĭ trece multă lume-acum,
»Ș'unŭ domnŭ ministru de-omŭ vede,
»Noi pĕlăria vomŭ țіné,
„Și póte s'o milostiví,
»Și cu ceva ne-o miluí!...
Acestŭ sistemŭ de căpĕtate
L'au botezatŭ: a c t i v i t a t e. —
Și crede óre cine-va,
C'au căpĕtatŭ ăștĭ domnĭ ceva?...
E dreptŭ, miniștrii au trecutŭ,
Dară pe ei cum i-au vĕḑutŭ,
In locŭ de darulŭ așteptatŭ
Unŭ t e r e m t e t t e le-a strigatŭ. —
Dar puținĭ fost-au, cum vĕ spunŭ,
Ăștĭ eroi rașĭ fără săpunŭ,
Căcĭ maxima maioritate
Durmit-a în pasivitate.

Dar nația pân'a durmitŭ
Și minunatŭ a sforăitŭ,
Sĕ'mĭ spunețĭ cine a veghiatŭ
Și ḑiua, nóptea a lucratŭ,
S'a consultatŭ, a chibzuitŭ
Ș'o clipă nu s'a odihnitŭ,
Ca vulgulŭ gata sĕ găséscă
Tóte, când o sĕ se trezéscă?...
Corpulŭ acela lăudatŭ,
Grozavŭ, grozavŭ de meritatŭ,
Este c e n t r a l u l ŭ c o m i t e t ŭ,
Alŭ nației alesŭ buchetŭ!

. . . .

Dar multŭ stimată adunare,
O bidiganiă-așa mare,
Unŭ corpŭ așa neîntrecutŭ,
Ar trebui de toțĭ vĕḑutŭ.
Decĭ dómnelorŭ și domnișóre,
Băgațĭ de sémă fie-care,
Căcĭ sĕ-lŭ presintŭ acum voiescŭ,
Séu, ḑisŭ mai bine, îndrăsnescŭ,
In a Sibiiului cetate,
In plina sa activitate!

(Cortina se ridică și la o masă rotundă se vĕdŭ durmindŭ 12 persóne. Unulŭ dintre ei, presidentulŭ, dela o vreme se deștéptă, începe a căscá, se întinde, se uită la ciasŭ, și pe urmă strigă:

„Domnilorŭ, domnilorŭ!«

Nu se mișcă nicĭ unulŭ. Incepe a'i îmboldí și astfelŭ isbutește a-i deșteptá pe câțĭva.

„După nisce desbaterĭ așa de serióse, nu credețĭ domnilorŭ, că ar fi bine sĕ încheiămŭ pentru astă dată?..... Suntŭ aprópe 12 óre și $^1/_2$, și cocónele trebue că ne așteptă cu prânḑulŭ!«

Toțĭ: »Sĕ încheiămŭ, sĕ încheiămŭ!«

Presid.: »Carĭ suntŭ pentru, sĕ ridice mâna!....... Maioritatea este pentru, prin urmare declarŭ ședința de închisă........ D-lŭ secretarŭ sĕ ia acéstă hotărîre importantă la protocolŭ!«

Ișí iau pĕlăriile. Unulŭ rĕmâne totŭ culcatŭ cu capulŭ pe masă.

Ceialalțĭ: »Ilustrisime, Ilustrisime, scólă-te!«

— »Ce este, ce este?«

— »Scólă-te, ședința s'a sfêrșitŭ!«

— »Așa de curêndŭ?«

— »Suntŭ 12 ciasurĭ și jumĕtate!«

— »Ei comediă, cum trece vremea de curêndŭ, când e ocupatŭ cine-va așa de tare cu afacerile politice-naționale!«

III.

Stimată, mândră adunare,
Convinsu-s'a, credŭ, fie-care,
Că pe politicésca cale

ştreangurĭ pregătite pentru strangulare, căcĭ dacă, după disa unui mare diplomatŭ, numai pentru două cuvinte scrise de cine-va îlŭ póte trimite pe acela la spânduratóre, apoi pentru atâtea scrierĭ ale Prea S. Episcopŭ, câte ştreangurĭ ar fi meritatŭ după aceea disă! Şi de aceeea mângăiamŭ pe P. S. S. Episcopulŭ de Romaŭ că vomŭ împărţí cu toţii acele ştreangurĭ. Diceamŭ că fie-care omŭ după ocupaţiunile ce le are îşĭ forméză şi cugetările sale; diceamŭ încă că asupra acusaţiunilorŭ carĭ le face D-sa actelorŭ Sântului Sinodŭ că suntŭ anticanonice şi nelegale, îi spuneamŭ că suntŭ şi c a n o n i c e, şi l e g a l e. Canonice, fiind-că legea constituirei Sântului Sinodŭ alŭ bisericei nóstre este pe basa sântelorŭ canóne.

Sântulŭ Sinodŭ, pentru ca sĕ dea unŭ cursŭ regulatŭ afacerilorŭ spirituale bisericescĭ, a făcutŭ mai multe regulamente basate pe sântele canóne şi pe legile ţĕrei, şi acele regulamente prevĕdute chiar prin legea organică a bisericei se supunŭ la aprobaţiunea Suveranului ţĕrei şi suntŭ aprobate, confirmate şi au putere de lege. Prin urmare, actele Sântului Sinodŭ nu suntŭ necanonice nicĭ nelegale. (Va urmá).

Bugetulŭ Rusiei pe anulŭ 1885.

Bugetulŭ imperiului rusescŭ pe anulŭ 1885 balantéză în veniturĭ şi cheltuelĭ cu 866.294,997 de ruble faţă cu anulŭ trecutŭ cu 801.997,412 de ruble. Veniturile ordinare suntŭ preliminate cu unŭ plus de 66.775,440 de ruble, cheltuelile ordinare cu unŭ plusŭ de 62.931,928 de ruble. Ca veniturĭ estraordinare s'au propusŭ 50 de milióne, care se vorŭ acoperi prin emisiunea de rente şi se vorŭ avisa la bunca imperială spre a acoperí bilete de creditŭ emise temporarŭ; mai încolo, 22.167,642 de ruble, care au rĕmasŭ dela realisaţiunea seriei a şéptea a obligaţiunilorŭ consolidate ale căilorŭ ferate. Pentru căile ferate şi pentru construcţiunile porturilorŭ s'au pusŭ în estraordinarŭ 27 milióne. Mărirea veniturilorŭ imperiului se aşteptă din contribuţiunea comercială cu 4.226,000 de ruble prin aceea, că sĕ întroduce contribuţiunea percentuală şi reparţională asupra întreprinderilorŭ marĭ comerciale şi industriale; la vămĭ cu 5,581,000 de ruble, care se vorŭ acoperi prin aceea, că se vorŭ pune taxe mai marĭ pe unele articule de importŭ şi în urmă prin plătirile din partea societăţilorŭ căilorŭ ferate à conto datoriilorŭ obligaţiunilorŭ lorŭ cu 5.404,420 de ruble. O sporire a speselorŭ s'a pusŭ pentru datoria publică cu 54.461,496 de ruble, la ministerulŭ de rĕsboiu cu 4.394,546 de ruble, la ministerulŭ de marină cu 1.585,187 de ruble; din cele 27.000,301 de ruble puse în estraordinarŭ pentru căi ferate şi pentru porturĭ suntŭ destinate pentru construcţiunea căii poliesie, a căii ferate Catarinenburg-Tiumen şi a căii transcaspice 11.304,004 de ruble; spre a ameliorá şi spre a mărí mijlócele de întreţinere ale căilorŭ fiscalice 9.380,809 de ruble şi pentru înfiinţarea şi îmbunătăţirea porturilorŭ 6 315,488 de ruble.

CORESPONDENŢA NÓSTRĂ DIN COMITATE.

De sub Mărginime, 31 Decemvre 1884.

Domnule Redactorŭ! Sciţĭ şi d-vóstră că omulŭ necăjitŭ şi asupritŭ numai atuncĭ 'şĭ ia refugiulŭ a striga în lumea largă, când a cercatŭ tóte mijlócele bune pentru a'şĭ ajutá nĕcazului şi cu tóte acestea nu póte.

Vĕdŭ că se punŭ pedice bieţilorŭ meseriaşĭ românĭ în înaintarea lorŭ, şi chiar din partea unorŭ ómenĭ inteligenţĭ, cum se ţinŭ dênşii, pe când dacă într'adevĕrŭ ar fi inteligenţĭ ar trebui sĕ se bucure cândŭ vĕdŭ că Românii caută în totŭ chipulŭ a înainta cu meseriile, dér nu a-i împedeca în totŭ chipulŭ; póte că respectivulŭ dintre acestĭ ómenĭ inteligenţĭ ca funcţionarŭ mărişorŭ publicŭ n'are de lucru în oficiulŭ ce 'lŭ ocupă şi astfelŭ trebue sĕ'şĭ caute de lucru cu comitetulŭ parochialŭ şi cu meseriaşii, sĕ'i batjocuréscă, ca sĕ-i trécă din vreme.

In anulŭ scolarŭ 1883/4 a ţinutŭ respectivulŭ mai multe şedinţe cu corporaţiunea alŭ cărei preşedinte este, şi prin apucăturile sale unice în felulŭ lorŭ a adusŭ conclusŭ, ca toţĭ meseriaşii sĕ plătéscă o taxă de 1 fl. 50 cr. pentru elevii lorŭ, carĭ cercetéză scóla de repetiţiă. Audindŭ acésta meseriaşii nu 'şi-au mai trimesŭ învĕţăceii la scólă, pentru că unui măestru care avea 4—5 'i venea cam greu sĕ plătéscă o sumă de 8—10 fl. Cu tóte acestea ar fi fostŭ, cum ar fi fostŭ dară taxa amintită s'a încercatŭ a o incasá numai dela maiestrii, carĭ aparţinŭ Reuniunei, éră Reuniunea, se vorbesce că vĕdendŭ acéstă deosebire făcută intre maiestri, ceea ce a fostŭ bătătorŭ la ochĭ, a decisŭ, ca sĕ se trimită numai o sumă conformŭ statutelorŭ lorŭ pentru elevii dela măiestrii din reuniune. Nu sciu dacă au făcut'o aşa orĭ nu; de au făcutŭ astfelŭ fórte înţelepţesce au făcut'o, căcĭ respectivulŭ ca o persónă aşa luminată cum se ţine trebuia sĕ cunóscă atâta, că comuna e datóre a ţiné scóla de repetiţiă.

Dar cu atâta nu s'a îndestulitŭ. In anulŭ acesta scolarŭ 1884/5 a ţinutŭ éră o şedinţă unde a hotărîtŭ, ca la scóla de repetiţiune sĕ nu se mai priméscă nicĭ unŭ elevŭ de meseriaşŭ, care nu e născutŭ în acéstă comună. Dară aşa ne trebue pentru că de o inteligenţă, care ne voesce binele şi înaintarea bisericei şi a scólei nu ascultămŭ, ci ascultŭmŭ de aceia, cari ne căciulescŭ mai multŭ şi carĭ voescŭ sĕ trimfeze înaintea nóstră, căutândŭ sĕ lucreze numai contra acelui bărbatŭ care adĭ se află în mijloculŭ nostru şi ne voeste totŭ binele şi înaintarea nóstră a tuturorŭ.

Nu sciu pentru ce d. amploiatŭ s'a supăratŭ aşa tare pe bieţii meseriaşĭ românĭ, carĭ suntŭ mişei înaintea d-sale, dicêndŭ că nu sciu lucrá ca străinii şi că numai înşală lumea. Astfelŭ suntŭ recomandaţĭ, domnule Redactorŭ, beţii meseriaşĭ românĭ de sub Mărginime de către unii inteligenţĭ! Mai suferimŭ şi de alte neajunsurĭ, pe care le trecŭ sub tăcere.

V a m e ş ŭ O d r i h e i u, Decemvre 1884.

Domnule Redactorŭ! Fiind-că faptele bune şi românescĭ nu trebue date uitării, vĕ rogŭ a da locŭ în diarulŭ d-vóstră următórelorŭ rêndurĭ:

Rĕposatulŭ proprietarŭ T e o d o r ŭ M o l d o v a n ŭ B u c ş i a din Mediaşŭ, de pe masa căruia nu lipsia nicĭ odată 2—3 diare române, şĭ-a iubitŭ scumpa'i şi multŭ torturata naţiune precum şi biserica şi şcóla, pe care éră şĭ multŭ pondŭ a pusŭ în tótă viaţa sa şi pentru care fórte multŭ s'a interesatŭ până a fostŭ mai în putere. Dovadă despre acésta este Testamentulŭ sĕu, în care la unŭ punctŭ testéză „Asociaţiunei Transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ" 100 fl. v. a. A fostŭ membru ordinarŭ alŭ Asociaţiunei dela înfiinţarea ei.

La înfiinţarea reuniunei femeilorŭ române din Mediaşŭ şi jurŭ a fostŭ, décă nu celŭ dintêiu, dér alŭ doilea locŭ cu totŭ dreptulŭ îlŭ merită defunctulŭ Teodorŭ Moldovanŭ Bucşia, în ale cărui case s'a ţinutŭ prima şedinţă de consultare. Pré mulţĭ studenţĭ lipsiţĭ de cele necesare i-a ajutatŭ elŭ la continuarea studielorŭ. Fost-a unŭ omŭ de totŭ ospitalŭ, la masa dênsului toţĭ Românii fără deosebire de religiune se aflau de totŭ bine.

Mediaşulŭ prin mórtea ospitalului şi umanului Teodorŭ Moldovanŭ Bucşia a perdutŭ pe unŭ adevĕratŭ fiu şi bine-făcătorŭ alŭ lui.

N. M. T.

DIVERSE.

Remediu în contra filoxerei. — Cetimŭ în „Curier. financ.:« Flagelulŭ filoxerei bântuindŭ o mare parte din viile din Prahova, găsimŭ necesarŭ a recomanda unulŭ din remediele cele mai practice, puţin costisitóre şi care au datŭ resultate bune în tóte ţĕrile unde a fostŭ experimentatŭ. Acestŭ remediu constă în a pune la începutulŭ primăverei, sub rădăcinile vieţei, cărbune de lemnŭ (de preferinţă castanŭ) care sĕ fi statŭ mai nainte în timpŭ de câteva dile în petroleu. Autorulŭ acestei descoperirĭ e inginerulŭ italianŭ Leopoldŭ Gigli din Florenţa care asigură, că o singură îatrebuirţare e de ajunsŭ pentru a face sĕ dispară flagelulŭ. De altă parte, multe persóne competinte din Italia consideră ca infatilibilŭ remediulŭ în cestiune şi-lŭ propagă cu entasiasmŭ. Ilŭ recomandămŭ şi noi viticultorilorŭ din Prahova şi în specialŭ acelora ale cărorŭ vii suntŭ bântuite de filoxeră. Intrebuinţarea lui e fórte uşóră, mai cu sémă că în Prahova petroleulŭ e în abondenţă şi se póte procura cu preţurĭ fórte avantagióse. A nu întrebuinţa acestŭ remediu recomandatŭ de numeróse esperiinţe ar fi a consimţí noi înşine la distrugerea viilorŭ.

Intre doi tinerĭ căsătoriţĭ. — După câte-va lunĭ de căsătoriă, tinerii soţĭ vorbescŭ despre plăcerile şi greutăţile vieţei conjugale.

— Ei bine, scumpa mea, întrébă bărbatulŭ, ce credĭ despre căsătoriă? Eştĭ mulţămită de ceea ce ai făcutŭ?

— Ah! fórte mulţămită, atâtŭ de mulţămită încâtŭ suntŭ gata a mĕ căsători pentru a doua óră!

Intrebuinţarea electricităţii pentru încăldirea vagónelorŭ. — După diarulŭ »L' Flectricité" s'au făcutŭ esperienţe în atelierele d-lui de Meritens privitóre la încăldirea vagónelorŭ de drumŭ de ferŭ prin aplicarea electricităţii. In acestŭ sistemŭ electricitatea era produsă de către o maşină Gramme şi căldura se distribuia prin nisce mănecare (cilindre) matelice, unŭ felŭ de cilindre turtite care sémănă cu cele ce se întrebuinţéză umplute cu apă fértă în unele căi ferate. Unŭ aparatŭ specialŭ servă pentru a concentra căldura şi a o împărţi de o potrivă de a lungulŭ fie-caruia cilindru, de unde acéstă căldură se împrăştie în spaţiulŭ ce doresce cineva sĕ încăldéscă.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

Progresele au fostŭ reale.
Acum, vĕ rogŭ, décă voiţĭ,
Cu toţii se mĕ însoţiţĭ
Pe celŭ t e r e n ŭ b i s e r i c e s c ŭ,
Ca şi aicĭ sĕ dovedescŭ,
Că sub înaltulŭ meu regimŭ
Afacerile-au mersŭ sublimŭ.
Dar când biserica numescŭ,
Sĕ sciţĭ, c'o să mĕ mărginescŭ
Numai la cea mai cu cârcală,
Numită şi o r i e n t a l ă.
Pe celebii încilindraţĭ
De astă-dată'i facŭ scăpaţĭ.
. . . .
Cu toţii, domnilorŭ, veţĭ sci,
Că părinţeii din Sibii
De-unŭ timpŭ încóce facŭ minunĭ
Pe séma bietei naţiunĭ.
In armonia cea mai mare
Ei caută fără pregetare,
Ca scolĭ, bisericĭ, parochii
Şi mai alesŭ protopopii
Mereu, mereu sĕ'nainteze,
Din di în di sĕ progreseze;
Ca popĭ se fiă luminaţĭ
Şi dascălĭ mai salarisaţĭ.
Şi tóte-acestea cândŭ le facŭ,
Ei nicĭ chiar câtŭ unŭ bobŭ de macŭ
L'a lorŭ persónă nu gândescŭ,
Ci totŭ la binele obştescŭ. —
Nicĭ când, férit-a Dumnedĕu,
Nu s'a 'ntêmplatŭ, potŭ dice dĕu,
Ca cine-va deşi mai prostŭ,
Nepotulŭ cui-va déc'a fostŭ,
In vre-o grăsuţă parochiă
Sĕ pótă preotŭ sĕ deviă!...
E dreptŭ, s'aude uneorĭ,
Că prea măritulŭ Consistoriu
Chiar şi pe câte-unŭ necioplitŭ
Cu-o sută, două, l'a'ntăritŭ,
Şi că cu zloţişorĭ o miă
Ajungĭ chiar la protopopiă,...
Dar tóte-acestea suntŭ minciunĭ,
Séu delicatŭ: invenţiunĭ.
. . . .
Ce îns'atâta vorbă gólă,
Ca sĕ arĕtŭ, că smóla-i smólă?...
Voindŭ ca sĕ vĕ desarmezŭ
Şi'ndată sĕ documentezŭ
C'a fostŭ unŭ uriaşŭ progresŭ,
O vorbă spunŭ numai: c o n g r e s ŭ!
Şi cine-i nepreocupatŭ,
Va dice'ndat': „Am progresatŭ!"
Gândéscă însă fiecare,
De se putea altminterĭ óre,
In fruntea trebei câtŭ a statŭ
Unŭ capŭ aşa de minunatŭ,
Ce'n necurmat' activitate
Mereu o duce, di şi nópte.
Dar ca acuma la momentŭ
In chipulŭ celŭ mai evidentŭ
Gigantica înaintare
Sĕ o cunóscă micŭ şi mare,
Vĕ rogŭ la ăstŭ căruţŭ priviţĭ,
Ş'apoi cu toţĭ, cu toţĭ sĕ sciţĭ,
Că trebile orientale
Facŭ acuratŭ aceiaşĭ cale!

(Pe scenă trece unŭ căruţŭ trasŭ de-a dindĕratele de o camilafcă cu tricolorŭ ungurescŭ.)

IV.

Cu-ai lorŭ vecinĭ deosebiţĭ
Românii, ómenĭ liniştiţĭ,
Câtŭ eu în lume amŭ domnitŭ
Ca bunĭ prietinĭ au trăitŭ.
Ba unii din aceştĭ vecinĭ,
La maniere fórte finĭ,
Au mersŭ cu-a lorŭ prieteniă
Departe chilometre-o miiă.
Şi turma cea olăhicéscă
Voindŭ ca sĕ o fericéscă,
Societăţĭ ei au formatŭ,
Legĭ înţelepte au creatŭ,
Ca şi a bocskoros poporŭ
Punêndu-şĭ pintenŭ la piciorŭ
Sĕ fiă i g a z h a z a fi,
Căcĭ altfelŭ sigurŭ va peri. —
O probă din casurĭ o miă
De astă rară amiciă
Acuma eu voiu arĕtá,
Şi dumneavóstră voiu lăsá,
Ca sĕ gâciţĭ în ce oraşŭ
S'a întêmplatŭ aşa cevaşŭ!

(va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena

din 15 Ianuarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.30
Rentă de aurŭ 4% . . .	96.30
Rentă de hârtiă 5% . .	92.90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	121.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	106.—
Bonurĭ rurale ungare . .	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.50
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	117.75
Renta de hârtiă austriacă	83.20
Renta de arg. austr. . .	83.95
Renta de aurŭ austr. . .	105.55
Losurile din 1860 . . .	137.—
Acţiunile băncel austro-ungare	862.—
Act. băncel de creditŭ ung.	309.25
Act. băncel de creditŭ austr.	296.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.80
Napoleon-d'orĭ	9.74½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.30
Londra 10 Livres sterlinge	123.75

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 31 Decemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	88	—
Renta rom. amort. (5%) . .	92	—
» convert. (6%) . .	86½	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	—
Credit fonc. rural (7%) . .	80	—
» „ „ (5%) . .	96	—
» » urban (7%) . .	93¼	—
» » » (6%) . .	87	—
» » » (5%) . .	78	—
Banca naţională a României	1150	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	280	—
« » » Naţională . .	210	—
Aurŭ	16½%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 16 Ianuarie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.44	Vênd.	8.43
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.75	»	9.77
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	125—	»	126—
Discontulŭ	»	. . . 7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clusiu	10.08	5·59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.